

BÉTSI MAGYAR KURIR.

És

SOKFÉLE, TOLDALÉKÜL.

Nr.

Indult: Kedden, December' 31-dikén, 1853.

53.

FRANTZIA ORSZÁG.

(Journal des Debats.) Országunkban a' materialis rend, kevés híján, helyre vagy on állítva. Minden dolga után láthat ismét, a' nélkül, hogy valamelyik útsza szegeletiben csoportozást sejtene, 's tsendesen lefekszik avval az édes reménnyel, hogy hólnapviszont nyugalomban kelhet fel. Ugy, de már azért semmi sints hátra? valljon a' rend tökéletesen helyre van e' állítva? Valóban nints, — annak még sok híja, 's ezt ismételni meg nemszününk, ha bár azoknak általa megrontjuk is, a' kik tsak lázzasztó kiabálásban, puskalövésben, és vérontásban látják a' rendtelenséget. Mi őszintén megvalljuk, hogy a' mi az igazi rendet illeti, ebben a' részben finyásabbak vagyunk, mint mások, 's nem egy könnyen kielégíthetők. Valameddig a' társaságokban a' morális rend helyre nem áll, mindaddig nálunk semmi sem történt. És hol találjuk ezt az erköltsi rendet? Mellyik törvény, mellyik hatalom tartatik tiszteletben? Talán a' Charta? Már abban megegyeztek, hogy ez senkit sem kötelez többé, kivóvén a' Királyt, és ezeknek Minisztereit: még tsak azokat sem kötelezi, kik reá az esküt letették. Két követ nyilván a' republicai Társaság tagja leve, és még is arra a' padra merészelt ülni, mellyen tsak a' Chartára letett eskü ad néki helyet! De miért is ne merészlene azért, holott egy Deputatus ez előtt mintegy

két esztendővel közrebotsátá, hogy az a' Charta, mellynek engedelmességet esküdt, nem egyéb szemláttomásti bitangolásnál? Még mindég vetélkednek a' felett, valyon van e' Frantzia Országának Chartája, van e' Kormánya? Annyi bizonyos, hogy a' dolgok úgy állanak, mintha egyikkel sem bírna. Frantzia Ország most olyan Ország, a' mellyben minden ki az alatt a' törvény alatt él, mellyet önn magának szabott minden embernek külön Chartája van, és külön igazgatás formája: az 1850-diki Chartának is vagynak kedvellői! De hát a' Frantziák Királya? Ha tsak valaki nem vak, vagy siket, — meg kell engedni, hogy a' Királynak a' többi lakosok felett nints több jussa, mint, hogy jobban, és gyakrabban rágalmaztathatik, mint más. A' Justitz-Tiszviselőséget megpiszkolni, tsak tréfa-dolog. Miért is kellene a' bírót tisztelni, ot, hol sem a' Király, sem a' Charta nem tiszteltetik? A' Jury? Tsudálatos, ha valakit ártatlannak, gyalázatos, ha valakit bünösnek ítél: egyetlen egy közhatalmat sem találhatni, melly kikerülne a' megsértést, vagy rágalmazást. Azomban van valami nálunk, a' mi kevély, és fenyegető, a' mi úgy szöll, mint Ur, és mester, a' mi uralkodik, ítél, és igazgat, még pedig mind ezt a' Királyi, a' Charta, és a' Kamara előtt teszi; — ez egy olyan hatalom, melly tsak alkalomra vár, hogy helyét elfoglalja, — ezt a' hatalmat az Emberijus-

sok republicai társaságának nevezik. Talán nem rossz volna megpróbálni ezt a Kormányt is, mert úgy látszik, hogy legalább. organizálva jól van. Engedetlenséget nem tűrnek benne: Igazgatói értenek az általok hozott törvényeknek tiszteletet szerezni: tulajdonképpen nem lehet állítani, mintha az emberi jussok társasága összeesküdt volna: mert ez olyan egy társaság, melly egy másikkal nyilván háborúskodik, olyan Kormány, melly a másikkal viaskodik. Frantzia Országban jelenleg két Nemzet vagyon, — egy monarchicai, és egy republicai: mind a' kettőnek külön törvénye van, külön katonája, és külön Miniszterei. Ez már senki előtt sem titok többé. Ebben a' pillanatban fegyverszűnés van a' két Nemzet között, de azt nem lehet kívánni, hogy egyik, a' másikkal törvényét megtartsa. Valljon rend e' ez hát? avagy lehet e' ott rendről szó, a' hol mindegyik csak azt a' törvényt esmeri el, a' melyik neki tetszik? Az ahoz értő előtt, a' materialis rendetlenség kevésbé felelmes, mint az erköltsi rendetlenség. Az első közönséges megrázkodtatást éreztet. Felébred az ember, egyik a' másikat felbizgatja, 's a' hatalomnak hatalmát teszen ellenébe. Az erköltsi rendetlenség lassanként harapózik maga körül, 's az egész társaságot megszeplősíti, sőt azokat is félrevezeti, kik utálatlaltasítanak el magoktól, ha a' materialis rendetlenségnek durva alakjában mutatkoznék: fonák megfogása által a' Popularitásnak magához edesgeti az embereket. Vagynak, kik az erköltsi rendetlenség ezen következéseit nem hiszik valónak, — megleégesznek avval, hogy a' társaságot testiképpen nyugodtnak tapasztalják. Azomban megsalutkoznak, — mert szüntelen való sértések, és ragalmazások végtére nyomot hagynak magok után. A' törvények, 's hatalmak

eránti tisztelet végtére megtsökken: a' torony erősnek, és mozdulatlanak látszik, és mégis a' köfal lassan lassan porhanyóssá válik, 's utoljára összeomlik. De mitsoda orvosság van azon erköltsi rendetlenség ellen? Erköltsi rendet kell ellenébe tenni. Legyünk egyetértők: kislelkü vágyainkat, és magános hasznunkat altassuk el: tiszteletünk a' Király, a' Charta, és a' Justitz erant nevedjék, ne döntsük össze szántszándékkal a' védfalat. Ama tsendes, belső Oppozitziótól kell leginkább tartanunk: ha a' pártoskodás, fejét felemelné, akkor a' hatalom könnyen nyakára hágná. A' Kormánynak és a' Kamaráknak kell a' rend, és Constitutzionalis Monarchia eránt tiszteletet szerezni. Miniszterek, Deputatusok, írók, mindegyik védelmezi a' társaságot a' maga módja szerint: a' mi ügyünk igazságos, — hát valljon nem nyúl szívűség volna e' avval felhagyni?

SPANYOL ORSZÁG.

(Memorial Bordelais.) Madridból Dec. 7-ről jelentik, hogy Rodil Generálnak közeledésekor Don Carlos megszaladt legyen. A' többi Carlis-ták is nyakra főre szaladásnak eredtek, néhány lovakat is magok után hagyván. Dec. 1 jén korán reggel Miranda körül kerítettett, 's Rodilnak közelítése még szürkületkor köztudomásra esett. A' kapuk megnyittattak, 's az igazgató barátságosan fogadta a' Spanyol Generálist, 's minden parantsolatjának teljesítésére késznek ajánlotta magát. Don Carlos nem tudta a' Királyné utolbbi győzedelmét, azért barátjai könnyen reá beszéltek, tartana egyenesen Madridnak, mellyet most könnyű szerrel elfoglalhat. Zavalasnak Guerillája most legnagyobb, és félelmesebb egész Biscaya-ban, azért is Valdes egy szakasz sereget küldött ki ellenek, hogy

a' félelmet a' lakosok között elenyésztesse. Pastor General, a' ki 5000 katonával indult ki Madridból, 9-kén Vitorriában tartotta bemenetelét. Tegnapelőtt 200 Királyi Gárda, egy Carlisztai Guerillát megtámadott, 's rajta győzedelmet is vett. Marquifa és Navarria között, Bilbaótól 7 mérföldnyire tüzes tsata támadt. A' Carlisták megszaladtak az első megtámadáskor, 13 közülök elesett, és többen megfogattak. El Pastor, Guernica alatt vert meg egy tsapat felfegyverkezett parasztságot, 's azután Tolosának indult. Ordunna alatt is tüzes tsata ment véghez, hol mint mondják 200 Carlista esett el. Barcelonából 6 ról írják: Noha ekkoráig nálunk a' környéken tsendesség uralkodik, még is legközelebb egy 2000—6000 főre nőtt Guerilla tsapat fegyverkezett fel, és Campo di Tarragona felé fordult. Vezére Gróf Negri a' Királyi Gárdának egykori Oberstere. A' fő városban egy Miniszterialis Tanács Ülésekor az a' fontos kérdés támadt, mit kelljen a' Cortes-Bönsökről határozni? a' kérdés azonban fejtetlen maradt, mivel a' tagoknak többsége oda nyilatkozta magát, hogy a' Spanyol Finantziának jelen állapotja meg nem engedi, melly szerint a' Statusadósság ezen része feltett tanátskozzanak. A' Miniszternek, a' ki ezen tárgyat előhozta még tsak az sem engedődött meg, hogy ez iránt kezdett beszédjét végezhesse.

(Revista Espannola.) Sevilla Nov. 23-kán. Moreno Generál, Malagának egykori igazgatója, és Grenedának Generálkapitánya, 30 tiszttel Portugalliába indult, hogy ott magát Don Carlossal egyesítse. Galarosashan elébb a' Város tömlöztét felverte, 's 5—6 bűnöst szabad lábra állított.

A' Királyné következő Decretumot botsátott közre Spanyol Ország

felosztása felől. 1-ső tizikkely. A' Spanyol birtok mind a' felszigeten, mind a' közel fekvő szigeteken 49 kerületre osztatik, mindegyik a' fő Várostól vévén nevezetét, kivévén Navarát, Alavát, Guipuzcoat, és Biscayat, mellyek mostani neveket megtartják. 2-dik tizikkely. Andalusia, melly Cordova, Jaen, Grenada, és Sevilla, Királyságokat foglalja magában, Következendő 8 kerületre osztatik: Cordova, Jaen, Grenada, Almeria, Malaga, Sevilla, Cadix, és Huelva, Aragonia 5 kerületre osztatik: Sarragossa, Huésca, és Teruelra. Asturia Fejedelemség, Oviedo kerületet képezi. Uj Castilia, ezentúl is 5 kerületre marad felosztva, úgymint: Madrid, Toledo, Ciudad Real, Cuenca, és Guadalaxara kerületekre. OCastilia 8 kerületre: Burgos, Valladolid, Valencia, Avila, Segovia, Soria, Logranno, és Santander. Catalonia 4 re: Barcelona, Taragona, Lerida, és Gerona. Estremadura, Badajoz, és Caceres kerületeket foglalja magában, Galicia pedig Carunnat, Lugot, Orenset, és Pontevedrát. Leon Királyság, Leont; Salamancat, és Zamorat; Murcia; Mureiat, és Albacetet. Valencia Királyság, Valenciát, Alicantét, és Castellsa de la Planat foglalja magában. Pamplona, Vitoria, Bilbao, és Sz. Sebastian fővárosai, — Navarrának, Alavának, Biscayanak, és Gvipuzcoának. Palma fő városa a' Kanári szigeteknek. A' határai az említett kerületeknek egy pötlék. törvényben fognak meghatározatni. 3 ik tzik. A' Frantzia Országgal, vagy Portugalliával határos kerületekkel, a' fennálló Tractatus szerint kell bänni. 4 ik tzik. Ez a' felosztás nem terjeszkedik ki az igazgatásra.

Egy másik Decretum által a' 49 új kerület 3 rendre osztatik. Az első magában foglalja: Barcelonát, Cadixot, Corunnát, Grenadat, Madridot, Mala-

gat, Sevilát, es Valenciát. A' második rend: Alicantét, Cordovát, Murciát, Oviedot, Toledot, Valladolidot, és Saragossat, a' harmadik végre a' többi kerületeket. Mindegyik fővárosba, a' belső Miniszteriumtól, egy fő tisztviselő leszz kirendelve egy Titoknokkal, és 6 alsó tisztviselővel. Az első rendű kerületekben 7 ilyen Altiszt leend. Mind egyik tisztviselőnek kötelessége leend a' Kerület minden szükségeiről gondoskodni, és ebben a' tekintelben a' Kormányt mindenről tudósítani. A' fő tisztviselőkre nézve különös utasítás van a' törvény mellé kaptolva. Az első rendű kerületekben a' fő tisztviselők esztendei fizetések 36,000 a' Titoknokoké 24,000, és az Altiszteké 11,000, 9000, 8600, Real leend. A' második rendű kerületekben a' fő tisztviselő fizetése 38,000 a' harmadikban 28,000 Real, és ebben az erányban vagynak meghatározva a' többieknek fizetések is. A' fő tssztviselők tartoznak minden esztendőben egyszer Kerületjeket bójárni. Ezen tisztekre nézve, kik különös gonddal fognak választatni, különös esküvés is van határozva.

Andalusiaából most kedvező tudósítások érkeznek, a' mi az ottani lakosok egészség állapotjokat illeti. Cadixban a' Cholera szinte alább hagyott, úgy hogy Nov. 26 kán már csak 21-en betegedtek meg. 250 Cholera betegek még Orvosi kéz alatt vagynak.

(Bulletin du Soir.) A' Tortosai igazgató 10 kén a' Morellai várat megszállotta, miután 100 granátot eregetett belé. A' Rebellisek mindenfelé széjjelszatadtak.

(Indicateur de Bordeaux.) Bayonne Dec. 15-kén. Hiteles forrásból haljuk, hogy a' Spanyol Kormánynak nem igen inye szerint van El Pastornak

viszzatérése. Castanon Generalnak, a' ki ötet viszzzahívta, két ízben meghagyattatott, küldené ötet a' Leon Garnisonba, és tsak az említett Generalnak felírása következtetésében nyert El Pastor engedelmet a' Baski tartományban való megmaradásra. Zavalának Guerillája 1000-ról 200 ra olvadt öszve. 11 kén Valdes, Salvatier rába indult, Sarsfield pedig Pamplonába. Tegnap estve 7 óraker 40 Carlista Irunba ütött bé, 's a' tisztviselők kénytelenek valának Behobiebe szaladni. Miután ott, minden eleséget kiraboltak, éjjel után ismét elta- karodtak.

Bordeauxi lapok jelentik: Eras Oberster Dec. 11 kén Peralda vidékén tökéletesen megverettetett, tsak nehezen menekedhetvén meg a' Királyné katonáitól. Hadnagyja elesett. Még 15 kén hallatszott lövöldözés St. Jean Pied de Port felől, de nem tudták, mi ment légyen véghez. Erősen havadzott, 's Ronceval völgyéből senki sem érkezett meg, ki a' történteokről bizonyos hírt hozott volna.

P O R T U G A L L I A.

(Times.) Igen sajnáljuk, hogy némelly angoly Újságok az utóbbi időben ótsárolták Palmella Hertzeget, ellenben ennek rovására éjig magasztalták Dom Pedronak jelen Minisztereit. Valóban meg nem foghatjuk, mi lehet ezen hirtelen változásnak az oka; annyit bizonyosan mondhatunk, hogy az említett jeles férjfiú el nem árulta a' Portugallus ügyet, a' miért hasonló lealáztatást érdemlett volna. Palmella, és Lisbonában lévő barátjai, kik Donna Maria ügyéért jószágokat feláldozták, és életjüket kotzkáztatták, még most is éppen úgy gondolnak a' poli-

tikai javításokkal, — mint az előtt. Don Pedrónak tanácsadói, azért, hogy hártalan hatalomra szert tettek, nem bírnak avval a' tulajdonnal, melly szerint tőlök politikai Systemának javítását lehetne várni. A' Brittus tiszteknek végre, kik tsak 3 hónappal ez előtt avval vádoltattak, hogy: az ifjú Királynét pártolják, és így a' Neutralitást megsértették, valóban most fontos okok lehet, elébbeni viseletektől elállani. Palmella Marquisnak minden haszon vágy nélküli tette, és rendkívül való igyekezete, azon férjfiakéval együtt, kik mint ő, áthatatosan megmaradtak politikai hitelnél, vólt fő oka ama nagy változásnak, melly szerint a' Királyné thronjába viszatételezt, 's a' Charta Lisbonában helyreállítatott. Ha minden rettegés nélkül, és fáradságtalanul, jussait Európa színe előtt bé nem bizonyította volna, — ha egyik Udvartól a' másíkg nem prédikálgatott volna Nagyatya elnyomásai ellen, ha Ter ce irában nem állított volna fel Regenséget, 's ezen szigetet Portugallia ellen nem tudta volna mególtalmazni, akkor Donna Máriának ügye még 3 esztendővel ez előtt elveszett volna. Az alatt, míg a' Regent körülvevő személyek, mint száműzettek éltek Londonban, és Párisban, neve, híre, talentoma, mindenféle fényt, és ditsóséget terjesztett. Végre, miután Lisbonát a' fővárost bevette, 's a' fiatal Királyné, az Országának mind a' két fővárossához jutott vólt, — a' flottát, a' Status jövedelmének nagy részét megnyerte, tengeren a' többi világgal öszveköttetésbe jött, Frantzia és Angoly Ország Királynének elesmérte, 's ide még az is járult, hogy Spanyol Országban, politikai tekintetben reá nézve kedvező változás történt, 's a' t. Ezek körül belől azon okok, a' miért mi nagyon sajnáljuk, hogy a' Marquis,

és barátjai Londonban megtámadtatnak. De ha megtekintjük azoknak viseletjeiket, kik helyekbe léptek, 's kik most igyekeznek ötet politikai híretől megfosztani, éppen úgy, mint már politikai rangjától megfosztották, akkor még inkább neheztelhetünk az említett Ujságokra. Valóban, ha lehetséges lett volna esztelen, és viszás rendszabások által, a' fiatal Királynének ügyét tenkre tenni, akkor tanácsadói az utolsó 4 hónapokban ezen feladatnak tökéletesen megfelelték volna. Megérkeztevel Lisbonába, minden papi rendeléseket felforgattak, és kinevezéseket eltörölték, noha mindezek a' Pápától helyben hagyódtak: a' világi papoktól elszedték a' jöszágot, a' Szerzeteseket klastromjaikból kiűzték, a' nélkül, hogy tartásokról gondoskodtak volna, — a' Törvényéseket bezárták, 's újakat alkottak, 's a' Chartával ellenkező értelemben közönséges zártételt parantsoltak, azon szín alatt, hogy mind azok, kik vélek nem tartanak, hazaárulók légyenek. Ennek következése az vólt, hogy Dom Pedro Kormánnya, még nagyobb félelmet, mint Dom Miguelé, hogy sok Constitutionalisok nyilatkozásának ki ellene, és hogy a' fő Városból mintegy 20,000-en a' vidékbe húzódtak, hogy kegyetlenségeit elkerüljék. Azonfelül a' Kormány Agenseinek az elsőtől az utolsóig, megvesztegetés, és ragadozás hányatik szemekre. A' Szabadosok minden bátorságokat elvesztették, a' líneaseregek pedig semmit sem kezhetnek az ellenséggel.

Midőn ezen megjegyzéseket teszszük, korántsem kívánjuk Dom Pedro mostani szolgálát vádolni, mert még mindég abban a' vélekedésben vagyunk, hogy minden fonákság, és sületlen tettek mellett nem képesek a' Királyné ügyét elrontani. Bártsak a' Regens je-

len Cabinetjét megváltoztatná, és bártsak olly férjfiakat hívná tanátsába, kik kezesek lehetnének a' rend feltartásáért, akkor fogadjuk, hogy a' polgári háborúnak egy hónap alatt vége leend. Ha a' felyebbi kitételek igazak, azt is könnyű leszsz megmagyarázni, miért ragaszkodnak most inkább Dom Miguelhez a' Brittus tiszték, 's néhány Lisbonában élő Angolyok. Ezeknek politikai kinezetek, a' mi a' Királynét, és közszabadságot Portugalliában illeti, még most is ugyan azok, tsak az igazgatóságra nézve változtatták meg véleményeiket.

N A G Y B R I T A N N I A.

Portsmouthből jelentik, — hogy ott számos hajók vitorláztatnak fel. Némellyek ezt onnan magyarázzák ki, mivel a' Frantzia Kormány, Toulonból, Afrikába' új Expeditiót szándékozik küldeni, mások azt mondják, hogy ezt a' Török dolgok teszik szükségessé. A' Globe erre nézve ezt jegyzi meg: Semmi kétség sints benne, hogy hadi hajóinkat olly állapotba kívánják helyheztetni, mellyszerint minden órában készen légyen a' szolgálatra, — de hogy, mint sokan rebesgetik, a' Keleti tengerbe szándékoznának Flottát küldeni, — nints okunk bizonyosnak állítani.

O R O S Z O R S Z Á G.

A' Pensió intézetek, és magános oskolák, mellyek nagyobb részint tzelokat-eltévesztik megkevesítésére; Ő Felsége a' Tsászár megparantsolta, hogy mától fogva; sem Sz. Pétervárában, sem Moskauuban, fiúk és leányok számára magános oskolákat, sem született Oroszok, sem külföldiek nem nyithatnak. A' mi a' többi városokat illeti, ha

a' szükség úgy hozza magával, és közel Királyi intézetek nintsenek, felsőbb engedelem mellett ezt megtehetik. Hogy a' felállítandó intézetekbe kinevezendő Elöljárókhoz a' Kormánynak bizodalma légyen, megkívántatik, hogy ezen személyek született Oroszok légyenek. Ez a' feltétel mindazáltal nem kötelezi azon személyeket, kiknek jelenleg jussok nagyon hasonló intézeteket tartani.

ELEGYES TUDÓSÍTÁSOK.

London Nov. 19-dikén: E' folyó eszt. Febr. 20 dikán az Ázsiai társaság (Asiatic society) Titoknoka jelentése szerint Calcuttában, Wilson Ur a' Sanskrit szókönyv szerzője értesíté a' Kormányt, hogy Körösi Csoma Sándor Tudós Erdélyi Magyar (most már a' Magyar Tudom. Akad. tagja is) Tibet nyelvi Grammatikáját és Szótárát elvégzé 's egy úttal késznek nyilatkozott W. Ur önmagával, mind a' két kéziratot Angliába nyomtatás végett elhozni. Erre a' Kormányzó hosszabb tanátskozás után azt válaszoltatá: „hogy a' Kormány (a' Keletindiai) igen szívesen magára vállalja a' nyomtatási költségeket, azonban tanátsosbnak vélné ezen munkákat magának a' tudós szerzőnek felügyelése alatt kiadatni, 's hogy a' nyomtatást azonnal el fogja kezdetni.“ Tsakugyan meg is lön a' nyomtató intézettel az alku 's így a' munka haladék nélkül sajtó alá kerül. Régibb értesítésünk szerint az már ugy is tudva van, hogy K. Csoma Urat az Angol Keletindiai Kormány fizetéssel 's minden szükségesséllátván, e' tudós házánkfia minden élelmi költségtől menten idejét kedventz tudományinak szentelheti. G. B. J...r.

B E T S.

Ő Ts. Felsége méltóztatott a' f. 1853 eszt. Dec. 13-kán költ Kir. végzése ál-

tal Mgs és Fő Tiszt. Barlabasseveczi Osegoovich Imre Urat Zagrábi Kanonokot; Dulmai tit. Püspököt és a' hét-személyű fő Törvénytábla Itelőbíróját a' Zenggi és Modrussai egyesített Megyében Püspökké kegyelmesen kinevezni.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Po'sonból írják: Dec. 26-kán mint egy reggeli tizedfél órakor, a' hajóhíd ketté szakadt, és így a' Dunán való áltjárás meggátoltatott. Miután tudniillik a' víz 12' nőtt, 5 hajót helyből hirtelen kirántott néhány emberrel együtt, kik segedelemre oda siettek. Ez utóbbiakat azomban semmi szerentsétlenség sem érte. Nagyobb veszély elhárítása tekintetéből, — de az esztendő része is úgy javasolván, a' híd szélyelszedéséhez immár hozzá fogtak.

A' Karátsony Innepek félbeszakaszták a' Kerületi tanátskozásokat: tegnap ismét elkezdődvén, a' III dik tzikkelynek első §-sai felolvastattak. Ezen alkalmal a' Törvénszék illetőségéről (Competentia Fori) a' személyes erőszakoskodásokra, és megsértésekre nézve több kérdések támadtak, vallyon tudniillik ezekben is van e' helye a' Bíró választásnak, vagy pedig ezen kérdés tsak a' maga helyén hozódjék e' elő?

Sáros-Patak, Nov. 11-dikén. Kollegiomunkban Mathesis és Physicát tanítandó Professor Molnár István Ur e' napokban érkezett meg két esztendeig tartott külföldön utazása 's tanulása után. — A' Bétsi Ts. R. egyetemben, 's polytechnicai intézetben húzamosabb ideig (mint egy más-fél esztendeig) készült azon tudományokra, mellyeket kebelünkben tanítani fog; Berlinben is halgatott egy cursust, megtekintette Po-

rosz Ország nevezesebb nevelő-intézeteket, hogy a' mi azokban jó 's nálunk is kivihető annak idejében divatban hozhassa. — E' köztünk nevelkedett 's már ákkor köz kedvességet és betsülést nyert derék férfi ma vezetett be tanító-székeben. — A' beiktatás Superintendentiánk által e' végre kinevezett Biztosság egyik tagja, felső Zempléni Tractualis Curator E. Lónyay Gábor Ur előlülése alatt ment végbe.

A' Collegiomi ifúság kar-éneke (diák textusra) nyitá meg az innepet. — A' tisztelt Tractualis Curator Ur a' környülményekhez alkalmazott magyar beszéddel vezeté be említett Professor Urat. — E' beszédben szívhez szóllott öröme történt megérintése annak; hogy az hivatalába most bevezetett Professor Ur a' bevezető Curator Urnak egykor tanítója volt. — Molnár Ur, igen jól kidolgozott diák beszédben fogadá el hivatalát; 's adta elé a' természeti tudományok józanon tanulásának hasznait általányosan, és különösen hazánkra alkalmazva. Megüti azon hűrt, milly nagy következesei lennének, ha a' természeti tudományok hazánk kiváltképen alsóbb rendű lakosinak, a' szántó vető'szülő művelő osztálynak tzélirányosan, populariter tenittatnának; melly által ez kivétetnék azon boldogtalan tudatlanságból, mellyben sínlódik; megszűné felni a' természet, 's időjárás hirtelen változásaitól; okos ember illőleglétvén művelve: több hasznát venné helyzetének, 's terményeinek.

Ennek végeztével felszóllittatván az Elölülő Curator Ur által Molnár Ur az hit letételére: Kollegiomunk deák nyelven írott törvényeiből az hivatalat illető tzikkelyt maga felolvaván, arra az hitet ugyan tsak deákül letette. — Ennek folytában kezét fogott az jelen volt Elöljárókkal, 's Professor Urak-

kal; mintegy jeléül a' kebelünkben lépésnek.

Ezek meglévén a' Tisztelt Curator Ur a' tárgyhoz illőleg szólott ismét, 's szívére kötö az új Professor Urnak, hogy egy részben hatalmában fogván állani az említett fogyatkozásokon segíteni: teljes erejéből kövessen el mindent a' mit lehet, hogy az ifiúsággal a' természeti tudományokat megkedveltesse, 's így ezek által is mind inkább terjedjen a' jó; felszóllítá, hogy legyen az ifiúságnak vezetője 's barátja; az ifiúságnak pedig kötelességibe tette az új tanító úr iránt tartozó tisztelet megadást, engedelmességet, és őket szorgalomra serkentette. — Végre

Egy örvendező magyartextusú marsdalolása alatt a' gyülekezet eloszlott; az Elöljárók 's Professor Urak iskolai tanátsba mentek.

Ennek is vége lévén, hogy a' Nemzeti szokásnak ebbe is elég tevődjék: a' tisztelt Curator Urnak, Patakhhoz mintegy félóránnyira eső falusi jószágára Olaszi helységébe Uri ebédre kótsiztak, hql a' vendégek, szíves házi Urat 's Asszonyt találtak. Y.

Egerből. A' közös életes-ház hasznáról példát mutatnak az Egri Érsekiséghez tartozó köyetkezendő helységek, nevezetesen 1. Fel-Németh T. Ns. Heves Vármegyében, az 1831-diki esztendőben az Uraság segedelmével felállított életes-házába önkényes ajánlásokból és kamatokból öszvegyűjtött 261 p. m. rozsz, és 56 p. m. zab mennyisége haladván az helybéli lakosok szükségét 95 p. m. rozszal, azt a' bírák in-terésre Eger-Szalókiaknak költsönözték:

itt megjegyzésre méltó az; hogy két esztendő alatt ezen helység 74 p. m. rozsz és 19 p. m. zabot nyert a' kamatokból. 2. Szarvaskő helysége közös életes-házában találtatik most, szükség esetére 125 p. m. búza. 3. Bakta helységének nem lévén ekkoráig módja életes-háznak építtetésére, elkezdette még is f. e. ezen hasznos Intézetet 37 p. m. húzának öszszeszedésével, mellyeket a' télen kamatra ki fog adni. 4. Felső-Tárkány helysége T. Ns. Borsod Vármegyében folyó 1833 diki esztendőben épített alkalmas életes-házat, palla kő földel felékesítve, mellybe kegyelmes földes Urától, Nagymélt. Felső Eöri Pyrker János László Patriarcha Érsek Urtól nyert ajándékba tőkél 60 p. m. rozsz, és 40 p. m. zabot, más jóltévőktől pedig 25 p. m. rozsz, és 20 p. m. zabot. Így terjed a' földes Uraság ösztönözése, 's hathatós segedelmé mellett a' közös életes-háznak Intézete, melly nem tsak az éhező egyes személyeket szükségekben táplálja, hanem egyszersmind különös hasznót hajt a' községeknek, mellyek minden tizedik esztendőben nevezetes részét adójoknak a' kamatokból szaporodott búza árából kifizethetik.

A' Pénz folyamat December' 30 dikán;
közép ár:
A' Státus' 5p. Centes Obligátióji 94 9/16
Az 1820-béli sorsosok: 202 1/2
Az 1821-béli hasonlók: — —
Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligátióji: 54 7/8 for. keltek, mind Conv.
Bank-Aktziák keltek 1224 1/2 for. ton
Conv. Pénzben.

VÉGE A' MÁSODIK FÉL-ESZTENDŐNEK.

Szerkesztető és Kiadó M á r t o n J ó's é f, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomatató: Nemes Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)